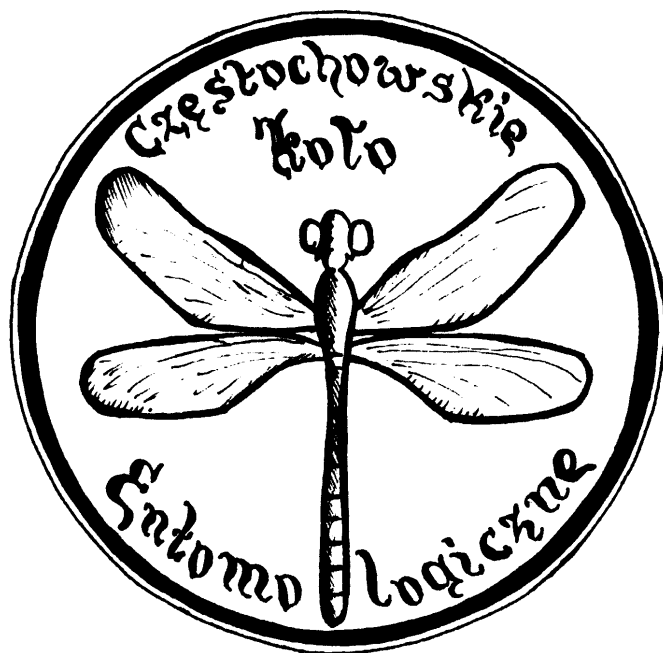

ISSN 1896-544X

BIULETYN CZĘSTOCHOWSKIEGO KOŁA ENTOMOLOGICZNEGO

Częstochowa

Nr 6 12/2007

TREŚĆ – CONTENTS

	str.
KLASIŃSKI JAROSŁAW: Chrząszcze (Coleoptera) rezerwatu Sokole Góry w Jurajskim Parku Krajobrazowym. The beethles (Coleoptera) of Sokole Góry Forestreserve of the Jurajski Landscape Parc.	3
GNIATKOWSKI JERZY: Ważki (Odonata) w okolicach Częstochowy. Dragonfly (Odonata) in the nearby of Częstochowa.	7
KLASIŃSKI ADAM: Sówkowate (Lepidoptera, Noctuidae) Częstochowy i okolic. Część III. The Noctuid Moths (Lepidoptera, Noctuidae) of Częstochowa and in the neighbourhoods. Part III.	9

Krótkie doniesienia - Short communications

Owady na papier przelane	12
--------------------------------	----

Na łamach biuletynu mogą znaleźć się wszelkie istotne informacje, dotyczące fauny terenu Częstochowskiego oraz całej Polski

Chrząszcze (Coleoptera) rezerwatu Sokole Góry w Jurajskim Parku Krajobrazowym.

The beethles (Coleoptera) of Sokole Góry Forestreserve of the Jurajski Landscape Parc.

Klasiński Jarosław, ul. Rückemanna 19/32, PL, 42-207 Częstochowa.

ABSTRACT: 153 species beetles were found in the Sokole Góry Forestreserve in Jurajski Landscape Parc.

KEY WORDS: Coleoptera, faunistic, Sokole Gory Forestreserve, Poland.

WSTĘP

Rezerwat Sokole Góry, położony w środkowej części Jury Krakowsko – Wieluńskiej od chwili swego założenia w 1953 roku, nie był badany w stopniu pozwalającym na dokładne poznanie.

Dotychczasowe badania dotyczyły głównie motyli (Lepidoptera) (Skalski, 1992a) i siatkoskrzydłych (Neuroptera) (Dobosz, 1988).

O chrząszczach (Coleoptera) pisali: (STARZYK, 1992) i (SKALSKI, 1994).

Z uwagi na planowane powiększenie rezerwatu (Hereźniak, 2002), a w przyszłości utworzenie Jurajskiego Parku Narodowego, wydaje się być konieczne kontynuowanie badań owadów tego kompleksu naturalnych lasów wyżynnych.

Autor uzyskał zezwolenie na badania od właściwych władz.

CHARAKTERYSTYKA BADANEGO TERENU

Rezerwat Sokole Góry o powierzchni 216 ha obejmuje grupę 8 wzgórz o deniwelacji ok. 100 m i wysokości maksymalnej 402 m n. p. m..

Podłoże stanowią skały wapienne zmienione w procesie krasowienia oraz wydmy piaskowe.

Pokrycie roślinne to głównie buczyny różnych typów. Niższe położenia oraz otulina to lasy mieszane oraz bory szpilkowe. Tylko niewielkie płyty zajmuje grąd grabowo – lipowy. Wiek drzewostanów w ogólnej masie liczy od 80 do 180 lat.

Rezerwat otaczają duże połacie lasów gospodarczych.

Poza obszarem chronionym znajduje się kilka wzgórz o bardzo podobnym charakterze (Knieja, Jodłowa, Kamienne Górki).

Cały obszar pozbawiony jest powierzchniowych cieków i zbiorników wodnych.

METODY I ZAKRES BADAŃ

Autor badał rezerwat wraz z jego otuliną do około 500 metrów od jego granic. Takie zakreślenie terenu badań uzasadnia odrębny charakter całego kompleksu Gór Sokolich, z uwagi na stan zachowania, wysokość względną i skład roślinny.

Nie odławiano gatunków chronionych, a próby mają charakter jakościowy.

Czasokres zbierania materiału zawiera się od wiosny 2006 roku do wiosny 2007 roku. Nie stosowano pułapek i ekranu świetlnego. Większość znalezisk pochodzi z przepatrywania roślin i wysiewania ze ścióły, grzybów, próchna i. t. p.. Materiał dowodowy znajduje się w posiadaniu autora. Oznaczeń dokonano w/g kluczy do oznaczania owadów autorów podanych w spisie literatury poniżej.

WYKAZ ZŁOWIONYCH GATUNKÓW

Carabidae	Scarabaeidea
Leistus ferrugineus (L.)	Copris lunaris (L.)
Nothiophilus biguttatus F.	Onthophagus ovatus (L.)
N. palustris DUFT.	O. fracticornis (PREYSS.)
Loricera pilicornis (F.)	O. nuchicornis (L.)
Cychrus caraboides (L.)	Geotrupes stercorarius (L.)
Cicindela hibrida L.	G. stercorosus (SCRIBA)
C. silvatica L.	G. vernalis (L.)
Dischirius globosus (HERBST)	Aphodius subterraneus (L.)
Trechus pulchellus PUTZEYS	A. fossor (L.)
T. quadristriatus (SCHRANK)	A. distinctus (MULLER)
Poecilus cupreus (L.)	A. fimetarius (F.)
P. lepidus (LESKE)	A. foetens (F.)
P. sericeus (FISCHER von W.)	A. sordidus (F.)
Pterostichus niger (SCHALLER)	A. rufus (MOLL)
P. burmeisteri HEER.	Serica brunnea (L.)
P. vernalis (PANZ.)	Maladera holosericea (SCOP.)
P. strenuus (PANZ.)	Melolontha melolontha (L.)
P. nigrita (PAYK.)	M. hippocastani F.
P. oblongopunctatus (F.)	Oryctes nasicornis (L.)
Abax carinatus (DUFT.)	Valgus hemipterus (L.)
A. ovalis (DUFT.)	Epicometis hirta (PODA)
Calathus ambiguus (PAYK.)	Oxythyrea funesta (PODA)
Amara consularis DUFT.	Cetonia aurata (L.)
Panageus crux mayor (L.)	
Badister bullatus (SCHRANK)	Histeridae
Ophonus rufibarbis (F.)	Abraeus granulum ERICH.
Anisodactylus binotatus (F.)	Myrmetes piceus (PAYK.)
Harpalus picipenis (DUFT.)	Paromalus parallelepipedus (HERBST)
H.affinis (SCHRANK)	Hister unicolor L.
Pseudoophonus rufipes (DEGEER)	H. striola THOMS.
	Paralister purpurascens (HERBST)
Cerambycidae	P. ventralis (MARS.)
Prionus coriarius (L.)	P. carbonarius (HOFFMAN)
Isarthron castaneum (L.)	Peranus bimaculatus (L.)
Arhopalus rusticus (L.)	
Aseum striatum (L.)	Tenebrionidae
Spondylis buprestoides (L.)	Opatrum sabulosum (L.)
Obrium brunneum (F.)	Crypticus quisquilius (L.)
Molorchus minor (L.)	Cylindronotus dermestoides (ILLIGER)

Phymatodes testaceus (L.)	C. aeneus (SCOP.)
Anaglyptus mysticus (L.)	Tenebrio molitor L.
Rhagium inquisitor (L.)	Bolitophagus reticulatus (L.)
R. mordax (DEGEER)	Corticeus unicolor PILLER et M.
R. bifasciatum (F.)	Alphitobius diaperinus (PANZ.)
Grammoptera ruficornis (F.)	Diaperis boleti (L.)
Pseudovadonia livida (F.)	
Anastrangalia sanguinolenta (L.)	Coccinellidae
Corymbia rubra (L.)	Scymnus frontalis (F.)
Leptura quadrfasciata L.	Hyperaspis campestris (HERBST)
Rutpela maculata (PODA)	Adalia bipunctata (L.)
Stenurella melanura (L.)	Myrrha octodecimguttata (L.)
S. nigra (L.)	Anatis ocellata (L.)
S. bifasciata (MULL.)	Halyzia sedecimguttata (L.)
Strangalia attenuata (L.)	
Pogonocherus fasciculatus (DEGEER)	Throscidae
Tetrops preusta (L.)	Trixagus carnifrons (BONVOU.)
Acanthocinus aedilis (L.)	
Leiopus nebulosus (L.)	Eucnemidae
L. punctulatus (PAYK.)	Melasis buprestoides (L.)
Saperda populnea (L.)	
S. carcharias (L.)	Nosodendridae
	Nosodendron fasciculare (OL.)
Lucanidae	
Platycerus caraboides (L.)	Pythidae
Sinodendron cylindricum (L.)	Pytho depressus (L.)
Oedemeridae	Dermestidae
Chrysantia geniculata HEYDEN	Dermestes undulatus BRAHM.
Ischnomera sanguinicollis (F.)	D. lardarius L.
Oedemera virescens (L.)	Attagenus pelio (L.)
	Anthrenus scrophulariae (L.)
Nitidulidae	
Cychromus variegatus HERBST	Anthicidae
Pocadius ferrugineus F.	Omonadus floralis (L.)
Soronia punctissima ILLIGER	
Pityophagus ferrugineus L.	Endomychidae
	Lycoperdina bovistae (F.)
Byrrhidae	L. succincta (L.)
Byrrhus pustulatus (FORST.)	
	Cleridae
Catopidae	Opilo mollis (L.)
Catops westi KROGERUS	Thanasimus formicarius F.
Ptomaphagus variicornis (ROSENH.)	
	Curculionidae
Mycetophagidae	Pissodes validirostris GYLL.
Mycetophagus quadripustulatus (L.)	

	Silphidae
Leiodidae	Silpha dispar HERBST
Anisotoma glabra KUGEL	S. rugosa L.
A. humeralis (F.)	S. sinuata F.
	S. thoracica L.
Monotomidae	S. obscura L.
Monotoma sericollis (AUBE)	S. atrata L.
M.angusticollis (GYLL.)	Necrodes littoralis (L.)
	Nicrophorus humator OL.
Pyrochroidae	N. fossor ERICH
Schizotus pectinicornis (L.)	N. vespillo (L.)
Lagriidae	Alleculidae
Lagria hirta (L.)	Gonodera luperus (HERBST)
	Isomira icteropa (KUSTER)
	I. murina (L.)

LITERATURA

- Dobosz R., 1988: Dwa nowe gatunki życiorkowatych (Planipennia, Hemerobiidae) dla Fauny Polski. Pol. Pismo Entom. 58: 489 – 491.
- Hereźniak J., 2002: Rezerваты przyrody Ziemi Częstochowskiej, Częstochowa: 119 – 127.
- Skalski A. W., 1992: Rozmieszczenie motyli dziennych (Lepidoptera: Papilionoidea, Hesperioidea) na Wyżynie Częstochowskiej, Ziemia Częst. 179 – 192.
- Skalski A. W., 1994: Świat owadów Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej, Sympozjum Jurajskie „Ochrona zasobów przyrodniczych Wyżyny Krakowsko – Wieluńskiej”, 3–4 XII 1992, Dąbrowa Górnicza, Wyd. ZIPK: 65-89.
- Slama M., 1991, Seznam tesariku Ceskoslovenska (Coleoptera, Cerambycidae), Praha, 21 pp.
- Starzyk J., 1992: Cerambyx scopolii (Fuesslin, 1775), [w:] Polska Czerwona Księga Zwierząt, Praca zbiorowa pod red. Z. Głowackiego, PWRiL, Warszawa: 1-352.
- Stebnicka Z. 1976: Klucze do oznaczania owadów Polski, Część XIX, zeszyt 28 a, Żukowate – Scarabaeidae, Warszawa, 140 pp.
- Stebnicka Z. 1978: Klucze do oznaczania owadów Polski, Część XIX, zeszyt 28 b, Żukowate – Scarabaeidae, Warszawa, 63 pp.

Ważki (Odonata) w okolicach Częstochowy.

Dragonfly (Odonata) in the nearby of Częstochowa.

Gniatkowski Jerzy, ul. Oskara Lange 7/97, PL, Częstochowa.

ABSTRACT: The autor represents in neighbourhoods of Częstochowa the results of investigations. The Odonata in draught 3 years of investigations were showed 23 species.

KEY WORDS: Odonata, Częstochowa – Walaszczyki, Poland.

WSTĘP

Autor niniejszej pracy zajmuje się badaniami ważek w okolicach Częstochowy od 25 lat. Badania te miały charakter kompleksowy, mający na celu poznanie składu fauny ważek, ocenę ich liczebności i zachowań w terenie.

Badane były ginące zbiorniki wodne i ciekі okresowe, tereny bagienne i torfowiska. Zamiarem autora jest przedstawienie w kolejnych częściach poszczególnych stanowisk i biotopów wraz z wykazami żyjących tam ważek

Warto zaznaczyć, że okolice Częstochowy dotychczas nie były badane długoterminowo i badania te prowadzono wyrywkowo.

Autor jest w posiadaniu dokumentacji fotograficznej badanych okolic.

CHARAKTERYSTYKA STANOWISKA WALASZCZYKI

Badane łąki trzęślicowe znajdują się na zachód od granic miasta Częstochowy kwadrat siatki UTM [CB 62] pomiędzy miejscowościami: Dźbów, Skorki, Walaszczyki.

Łąki obejmują około 25 ha powierzchni. Okresowe rozlewiska i podtopione szuwały trzcinowo – sitowe są pochodzenia antropogenicznego.

W przeszłości wydobywano tutaj rudę żelaza i pośród hałd znajdują się zapadliska wypełnione wodami wysiękowymi i poopadowymi.

Bardzo zmienny poziom opadów atmosferycznych ma decydujący wpływ na zmiany powierzchni zbiorników.

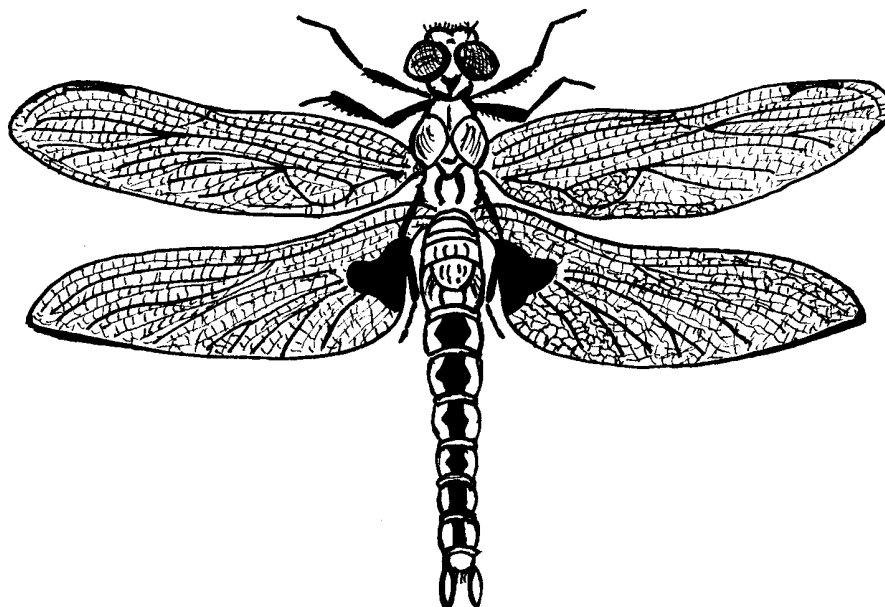
Takie stosunki wodne przyczyniły się jednak do rozwoju łąk trzęślicowych (Junco – Molinietum).

Powierzchnia wód otwartych w postaci małych oczek zajmuje łącznie ok. 3 ha. Częściowo zarasta je trzcina, pałka wodna i sitowie. Lustro wody ustawicznie się zmniejsza na korzyść szuwarów i zarośli wierzbowo – osikowych.

Omawiany teren posiada łączność poprzez ciekі wodne z rzeką Stradomką, co pozwala na okresowe migracje ważek do bardziej zasobnych łowisk.

Zagrożeniem dla bytu zwierząt i roślin (w tym chronionych) są rowy melioracyjne, lokalizacja gazociągu oraz autostrady w obrębie łąk.

Teren ten został zaopiniowany jako rezerwat przyrody (Hereźniak, 2002).

Rys.1. *Epitheca bimaculata* (CHAP.) (Przeniela dwuplarna).

Wyniki przedstawia poniższa tabela.

Nazwa gatunku	Okres obserwacji	Ilość osobników
<i>Calopteryx virgo</i>	27.05 do 27.07	poniżej 10
<i>Lestes sponsa</i>	25.06 do 03.10	powyżej 50
<i>Ischnura elegans</i>	27.05 do 28.08	poniżej 25
<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	30.04 do 27.07	poniżej 10
<i>Coenagrion puella</i>	27.05 do 28.08	powyżej 50
<i>Aeshna cyanea</i>	25.06 do 03.11	powyżej 20
<i>A. grandis</i>	25.06. do 03.11	powyżej 20
<i>A. isoceles</i>	25.06 do 03.08	poniżej 10
<i>A. mixta</i>	19.08 do 03.11	powyżej 20
<i>Anax imperator</i>	25.05 do 28.08	poniżej 10
<i>Cordulia aenea</i>	09.05 do 27.08	powyżej 20
<i>Libellula depressa</i>	18.05 do 27.07	poniżej 10
<i>L. quadrimaculata</i>	09.05 do 28.08	powyżej 50
<i>L. fulva</i>	06 – 07.2006	poniżej 10
<i>Sympetrum danae</i>	09.07 do 03.11	powyżej 25
<i>S. flawedum</i>	25.06 do 03.10	poniżej 10
<i>S. sanguineum</i>	25.07 do 27.10	poniżej 10
<i>S. striolactum</i>	04.07 do 03.11	poniżej 10
<i>S. vulgatum</i>	27.07 do 27.10	poniżej 10
<i>Leucorrhinia dubia</i>	18.05 do 03.08	powyżej 50
<i>L. albifrons</i> *	07.2006	poniżej 10
<i>Sympetma fusca</i>	06, 08, 09.2006	powyżej 50
<i>Enallagma cyathigerum</i>	05, 07 – 08.2006	powyżej 20

Razem gatunków 23 na 72 publikowane w Polsce.

* - gatunek chroniony

LITERATURA

Hereźniak J., 2002, Rezerваты Ziemi Częstochowskiej: 119-127.

Sówkowate (Lepidoptera, Noctuidae) Częstochowy i okolic. Część III. The Noctuid Moths (Lepidoptera, Noctuidae) of Częstochowa and in the neighbourhoods. Part III.

Klasiński Adam, ul. Rückemanna 2 m. 15, PL, 42-207 Częstochowa.

ABSTRACT: The publication is continuation of the authors investigations over the butterflies species from family the Noctuidae in neighbourhoods of Częstochowa.

KEY WORDS: Lepidoptera, Noctuidae, faunistic, Krakowsko-Wieluńska Upland, Poland.

Kontynuacja badań sówkowatych okolic Częstochowy (Klasiński, 2006).

Odnotowano występowanie ośmiu gatunków w następujących miejscowościach:

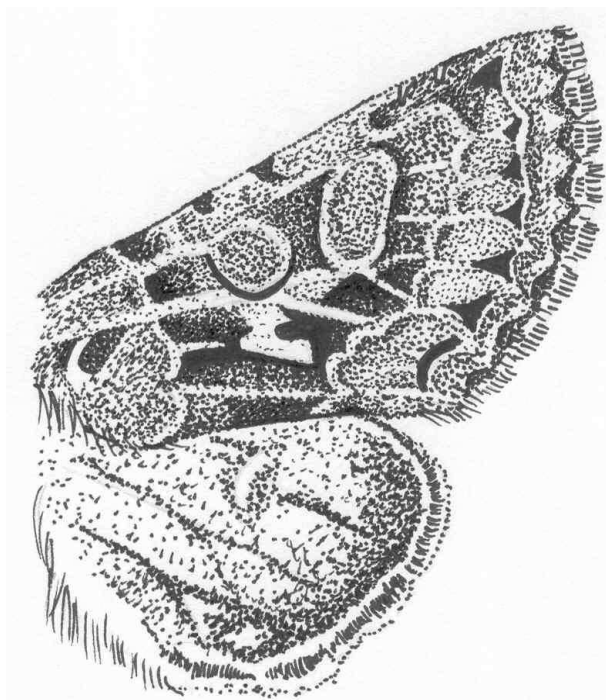
- Kucelin - Łąki [CB 73],
- Ostrowy nad Okszą - leśniczówka Nowy Folwark [CB 76],
- Zrębice [CB 82],
- Kusięta [CB 72],
- Wąsosz Kule [CB 65].

Materiały dowodowe znajdują się w posiadaniu autora.

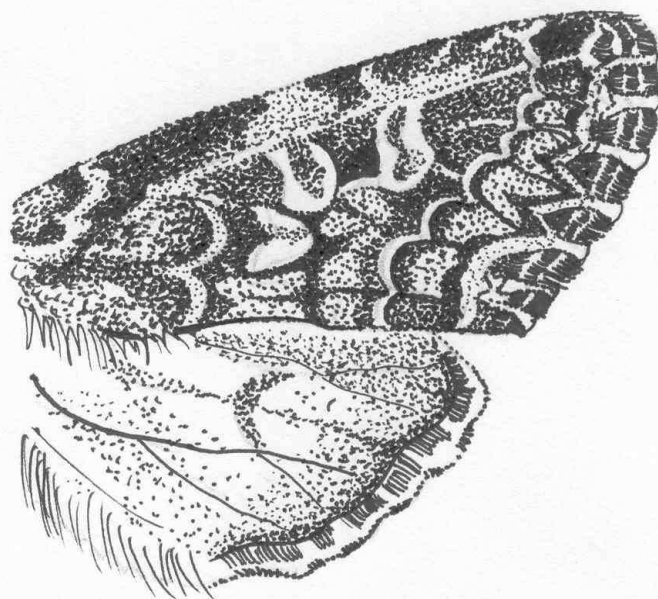
WYKAZ GATUNKÓW:

- *Trisateles emortualis* (DEN. ET SCHIFF.)
Zrębice, 15.06.2005, 1 ex. wypłoszony ze strefy zarośli w pobliżu lasu mieszanego
- *Pechipago strigilata* (L.)
Kucelin Łąki, 24.05.2007, 1 ex. złowiono do światła lampy rtęciowo-żarowej
- *Nola cucullatella* (L.)
Kucelin Łąki, 28.07.2007, 1 ex. złowiony do światła lampy rtęciowej
- *Nola confusalis* (H-S)
Kusięta, 05.05.2007, 1 ex. znaleziony na pniu sosny w lesie mieszanym
Ostrowy nad Okszą, 15.05.2007, 2 ex. złowione do światła lampy rtęciowo-żarowej
- *Hada plebeja* (L.)
Ostrowy nad Okszą, 15.05.2007, 2 ex. złowione do światła na skraju lasu mieszanego.
Kucelin Łąki, 29.05.2007, 1 ex. złowiony do światła lampy żarowej
- *Papestra biren* (GOEZE.)
Ostrowy nad Okszą, 15.05.2007, 1 ex. złowiony do światła

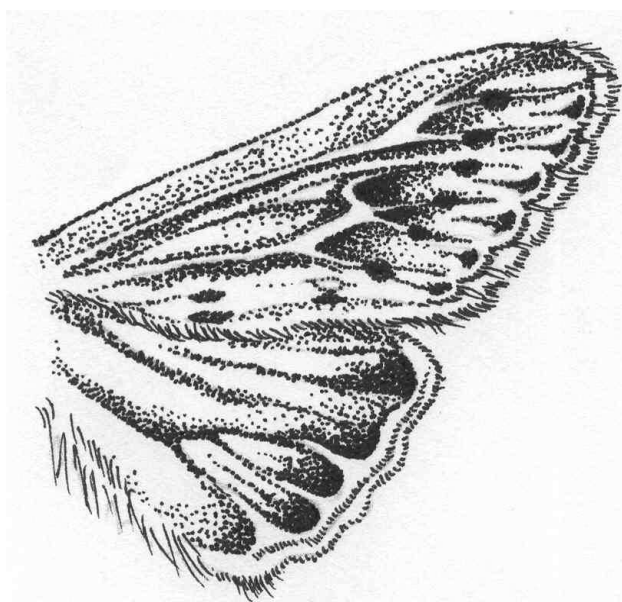
- **Hythimna obsoleta (HBN.)**
Kucelin Łąki, 07.06.2007, 1 ex. złowiony do światła ultrafioletowego
- **Euxoa tritici (L.)**
Kucelin Łąki, 12.06.2006, 14.07.2006, 20.07.2006, 12.08.2006, 17.08.2006, 18.08.2006
po jednym ex. do światła
Wąsosz Kule, 08.09.1999, 1 ex. do światła.

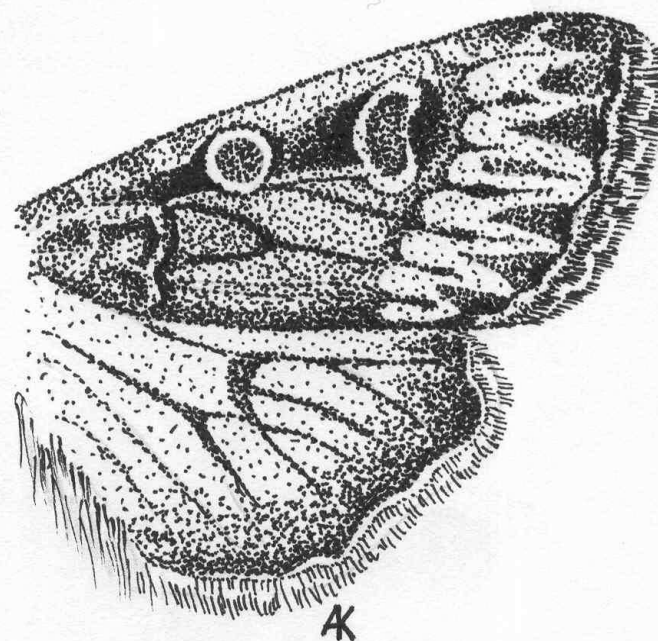
Rys. 1. Hada plebeja (L.)

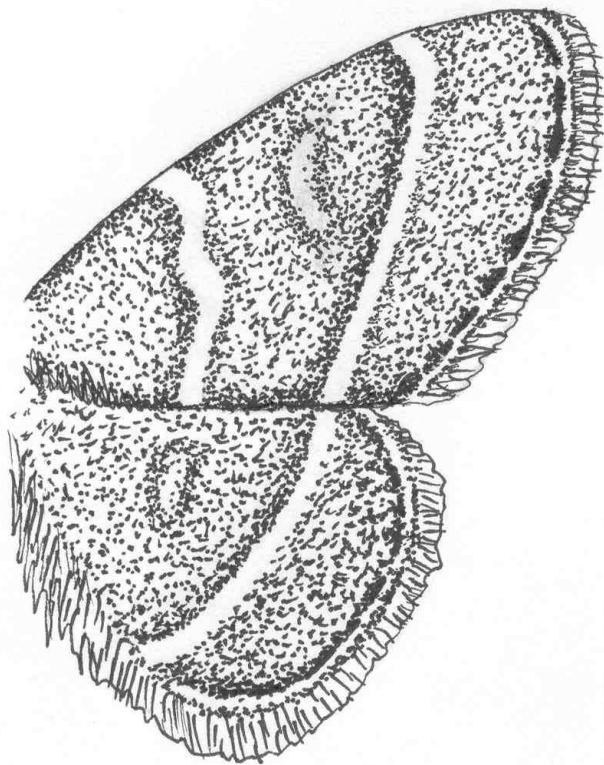
Rys. 2. Papestra biren (GOEZE.)

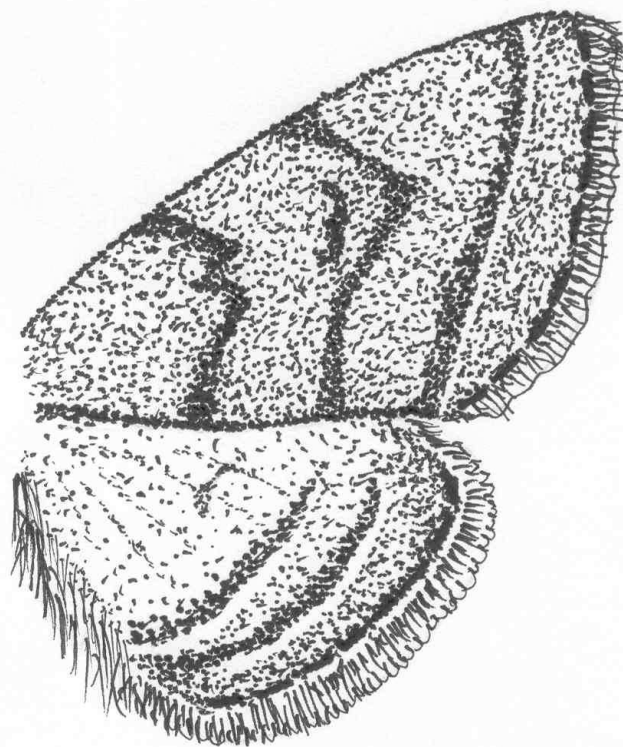
Rys. 3. Mythimna obsoleta (HBN.)

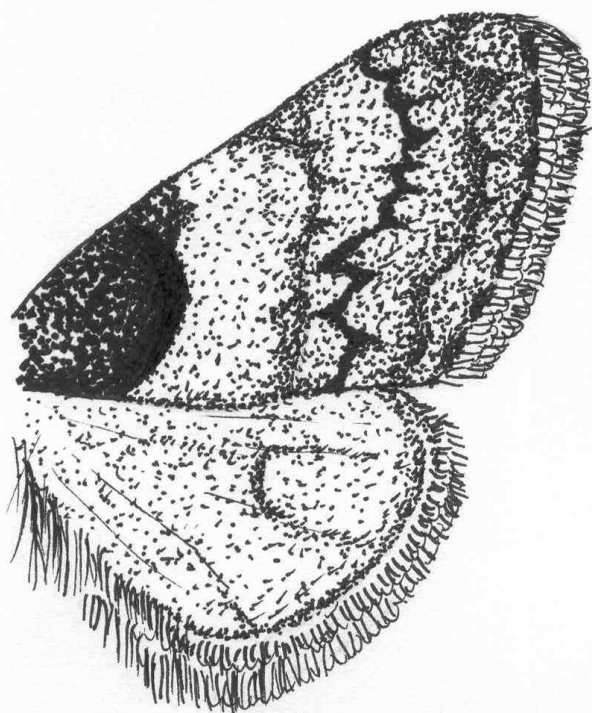
Rys. 4. Euxoa tritici (L.)

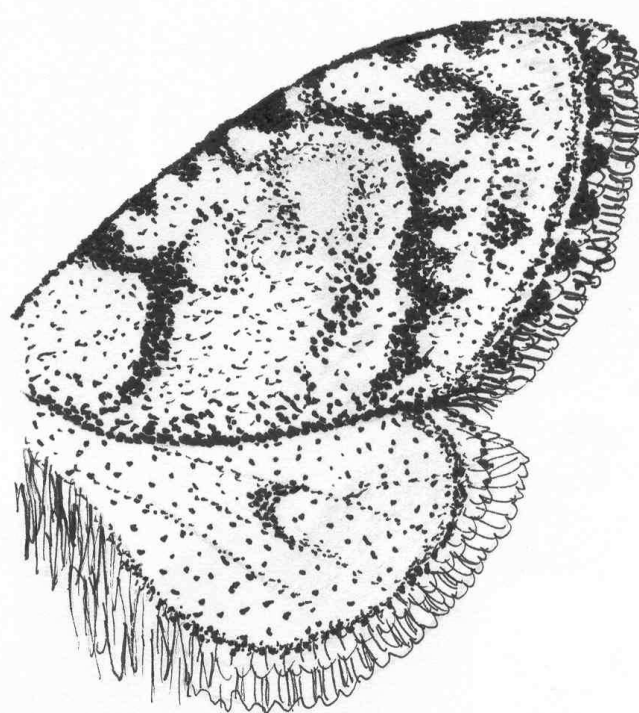
Rys. 5. *Trisateles emortualis* (Schiff. et Den.)

Rys. 6. *Pechipago strigillata* (L.)

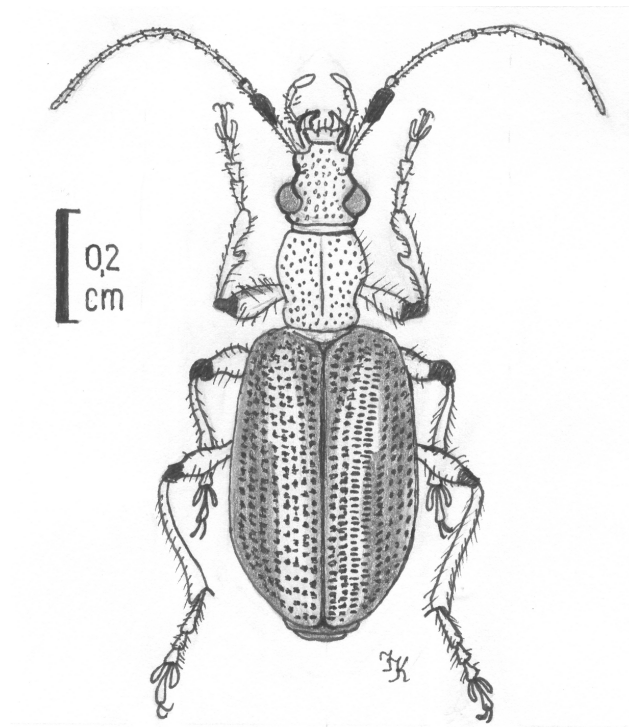
Rys. 7. *Nola cucullatella* (L.)

Rys. 8. *Nola confusalis* (H-S)

LITERATURA

- Fibiger M., Hacker H., 1991. Systematic list of the Noctuidae of Europe, 2: 1-109.
Klasiński A., 2006. Sówkowate (Lepidoptera, Noctuidae) Częstochowy i okolic. Biul. Częstochowskiego Koła Ent. Nr 5: 12-15.

Rys. 1. Drypta lineola (CHADOIR, 1818)
(Azja Południowo-wschodnia)

Częstochowskie Koło Entomologiczne
MUZEUM CZĘSTOCHOWSKIE
Aleja N. M. P. 45A
42-200 Częstochowa
tel. 0-34 324 44 24, tel. / fax. 324 32 75

<http://www.cz Kent.entomo.pl>

kontakt:
Przewodniczący Koła
Paweł Dzionek
tel. 600 023 891

redakcja:
Geisler T., Klasiński J.
współpraca:

Wskazówki dla autorów:

Pliki w formacie Microsoft Word 97/2000. Marginesy: górny 1.5 cm i dolny - 2 cm, lewy i prawy - 1 cm. Nagłówek - 1 cm, stopka - 1 cm.

Czcionka tytułu: Albertus Extra Bold CE, wielkość 16 pt., czcionka tekstu głównego: Times New Roman CE, wielkość 14 pt. (bold). Pojedyncze odstępy między liniami.

Rysunki max. 12x12 cm, format: jpg, bmp.

Podpisy pod rysunkami wyśrodkowane, 14 pt. (bold).

Wykazy gatunków i listy sporządzane w tabelach.

Literatura podana alfabetycznie i chronologicznie.